

ZÁPIS

Zápis z obhajoby disertační práce

Student: Pavel Sladký
Datum narození: 18. 2. 1980
ID studia: 314732
Studijní program: Filozofie
Studijní obor: Filozofie
Název práce: „Na hranicích metafyziky. Pokus o interpretaci Patočkovy filosofie negativního platonismu“
Jazyk práce: čeština
Jazyk obhajoby: čeština
Školitel: prof. PhDr. Pavel Kouba
Oponenti: Mgr. Martin Ritter, Ph.D.
prof. doc. PhDr. Ivan Blecha, CSc.
Datum obhajoby: 14. 5. 2018
Místo obhajoby: FF UK, nám. Jana Palacha 2, Praha 1, místnost č. 218
Termín: řádný
Předseda komise: doc. Mgr. Jakub Čapek, Ph.D.
Přítomní: dle prezenční listiny

11:00 Předseda komise doc. Jakub Čapek, Ph.D. zahájil obhajobu, představil sebe a přítomné členy komise a přítomné oponenty. Přítomným pak představil studenta.

11:05 Školitel stručně přítomné seznámil se svým hodnocením studentova studia a jeho disertační práce, které uvedl ve svém písemném vyjádření.

11:11 Student seznámil přítomné s cílem a strukturou své disertační práce. Uvedl, že cílem předložené práce je systematická interpretace filosofie tzv. *negativního platonismu*, kterou ve svých textech z 50. let rozvíjel český filosof Jan Patočka. Vlastní interpretaci uvedených textů student rozdělil do tří částí, kterým odpovídají tři hlavní kapitoly jeho disertační práce:

(I) První kapitola představuje úvod do problematiky. Za tím účelem student interpretuje programovou Patočkovu stať *Negativní platonismus*. Činí tak jednak s ohledem k dřívějším Patočkovým textům (*Věčnost a dějnost, Platón*), jednak s ohledem k textům dalších autorů (Heidegger, Jaspers, Sartre), aby ukázal východiska, pozadí a inspirační zdroje Patočkovy pozice.

(II) Ve druhé kapitole student nejprve s využitím dochovaného *Rozvrhu „Negativního platonismu“* a Patočkových filosofických *Deníků* rekonstruuje celkový rámec filosofie negativního platonismu, poté identifikuje texty, které lze do tohoto rámce zařadit, a takto vzniklý textový korpus konečně podrobuje vlastní systematické interpretaci. Podle této interpretace je Patočkova filosofie negativního platonismu filosofií ontologické difference mezi jsouncem a bytím, věcí a světem, částí a celkem, která nachází široké pole možného uplatnění (ontologie, epistemologie, filosofie přírody, filosofická antropologie, filosofie dějin).

(III) Třetí kapitolu své disertační práce student věnoval kritickému zhodnocení Patočkovy filosofie negativního platonismu. V této souvislosti upozornil na klíčový problém celé koncepce: ontologická *diference* se v Patočkově podání stává ontologickou *disjunkcí*. Jsoucnost a bytí, věci a svět, části a celek se v rámci koncepce negativního platonismu nejen odlišují, ale také navzájem vylučují: člověk se může vztahovat *bud'* ke jsouncu, k jednotlivým věcem, *nebo* k bytí, k celku světa. Takováto koncepce však podle studentova mínění znemožňuje diferencovanější analýzu lidského bytí ve světě a jeho různých modalit. Z tohoto důvodu ji měl také Patočka na konci 50. let opustit a v 60. a 70. letech postupně rozpracovat nejprve fenomenologickou koncepci prostoru a posléze koncepci tří základních pohybů lidské existence

11:19 Oponent prof. doc. PhDr. Ivan Blecha, CSc. seznámil přítomné s hlavními body svého posudku a se závěrem, že *doporučuje* předloženou disertační práci k obhajobě a že studentovi navrhuje hodnocení: *prospěl*. Uvedl, že nemá vážnější výhrady ani k věcné, ani k formální stránce posuzované práce. Studentovi pak položil dvě otázky. První otázka se týkala problému intersubjektivit, druhá problému politických konsekvencí Patočkovy filosofie.

11:23 Oponent Mgr. Martin Ritter, Ph.D. seznámil přítomné s hlavními body svého posudku a se závěrem, že *doporučuje* předloženou disertační práci k obhajobě a že studentovi navrhuje hodnocení: *prospěl*. Dále vyslovil své výhrady jak k věcné, tak formální stránce posuzované práce. Studentovi pak položil řadu otázek týkajících se užívané terminologie, dílčích interpretačních problémů i celkového uchopení Patočkovy filosofie negativního platonismu:

- a) Student k interpretaci vybraných Patočkových textů zavádí řadu vlastních termínů. Co přesně označuje jeho pojem „nedistančního vztahu“?
- b) V souvislosti s výkladem ontologické difference student tvrdí, že se podle Patočky *transcensus* od jsoucna k bytí uskutečňuje aktem čistého myšlení. O co student takový výklad opírá?

c) V jakém smyslu student při výkladu Patočkovy filosofie negativního platonismu užívá pojem „metafyzický voluntarismus“?

d) Lze Patočkův posun od filosofie negativního platonismu k fenomenologické koncepci prostoru a posléze ke koncepci lidské existence coby pohybu vyložit jako posun od pojmu ideje k pojmu světa? Lze tvrdit, že v tomto posunu dochází k přenesení ideje do světa?

e) Omezuje se Patočkova koncepce prostoru pouze na uměnovědný kontext?

f) Je důvodem Patočkova odvratu od filosofie negativního platonismu pouze to, že tato koncepce neumožňuje diferencovaně vyložit problematiku lidské existence?

g) Nebylo by ku prospěchu předložené disertační práce, kdyby brala větší ohled na probíhající odbornou diskusi a dostupnou sekundární literaturu?

11:43 Student reagoval na posudek prof. doc. PhDr. Ivana Blechy, CSc. V odpovědi na položené otázky a připomínky zdůraznil, že téma intersubjektivit zůstává v Patočkově koncepci negativního platonismu v pozadí a do popředí společně s politickou tematikou vystupuje teprve později s koncepcí tří pohybů lidské existence.

11:53 Student reagoval na posudek Mgr. Martina Rittera, Ph.D. V odpovědi na položené otázky a připomínky uvedl:

a) Patočka operuje s pojmem „distačního vztahu“, jímž určuje vztah k člověka ke jsoucímu. Pro vztah člověka k bytí občas užívá pojem „nedistačního vztahu“. V tomto smyslu operuje s tímto pojmem i student v disertační práci.

b) Pojetí, podle něhož se vztah k bytí zjednává aktem čistého myšlení, nelze u Patočky přímo textově doložit. Student k němu došel interpretací pojetí *transcensu* z *Negativního platonismu*, v němž se mj. překračuje celá sféra smyslovosti a tělesnosti.

c) Pojem „metafyzického voluntarismu“ student volí k interpretaci Patočkova pojetí pravdy, v němž kromě tradiční metafyzické představy adekvace zaznívá rovněž důraz na nezbytné volní úsilí.

d) – e) Koncepce negativního platonismu se Patočka vzdává ve prospěch fenomenologické koncepce prostoru, kterou původně rozvíjí v kontextu uměnovědném, aby ji posléze nahradil koncepcí tří pohybů lidské existence.

f) Patočkův odvrát od koncepce negativního platonismu souvisí s vnitřním systematickým problémem celé koncepce: nemožností tematizovat intersubjektivní a tělesnou dimenzi lidské existence.

g) V disertační práci student bere zřetel na probíhající domácí i zahraniční diskusi nad Patočkovým dílem a jeho filosofií. Autory, které oponent připomíná, v práci cituje (Barbaras, Ullmann, Rezek). K příspěvkům dalších Patočkových interpretů (Frei, Karfík aj.) se student vyjádřil dodatečně.

12:22 Předseda komise ukončil navazující diskusi, v níž vystoupili zejména školitel, oba oponenti a další členové zkušební komise, kteří průběžně komentovali podané studentovy odpovědi, a spolu s ní i samotnou obhajobu. Komise poté zahájila neveřejné zasedání o klasifikaci obhajoby disertační práce.

12:39 Předseda komise seznámil studenta a přítomné s výsledkem obhajoby: komise hlasovala pomocí hlasovacích lístků, počet členů komise 4 – přítomno členů komise 4 – kladných hlasů 4, záporných hlasů 0. Obhajoba disertační práce byla klasifikována hodnocením: *prospěl*.

Zapisovatel: Mgr. Robin Pech

Jméno a podpis předsedy komise:

JAKUB ČAPEK

Jméno a podpis dalšího člena komise:

ONDŘEJ ŠVEC